

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 9 października 2017 r.

Poz. 6481

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR KN-I.4131.1.470.2017.3 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 6 października 2017 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.)

orzekam

nieważność uchwały nr XXXIII/259/2017 Rady Gminy Blizanów z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania stypendiów i nagród dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych i stypendiów dla studentów z terenu Gminy Blizanów w ramach „Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Blizanów” - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

Uchwała Rady Gminy Blizanów nr XXXIII/259/2017 z dnia 30 sierpnia 2017 r. została podjęta na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 14a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) w związku z art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.).

Powyższa uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 6 września 2017 r.

Organ nadzoru dokonując badania zgodności z prawem powyższej uchwały, stwierdził co następuje:

Na sesji nr XXXIII w dniu 30 sierpnia 2017 r. Rada Gminy Blizanów podjęła uchwałę nr XXXIII/257/2017 w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Blizanów, uchwałę nr XXXIII/258/2017 w sprawie zasad udzielania stypendiów i nagród dla uczniów szkół podstawowych z klasami gimnazjalnymi z terenu Gminy Blizanów w ramach „Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Blizanów” oraz uchwałę nr XXXIII/259/2017 w sprawie zasad udzielania stypendiów i nagród dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych i stypendiów dla studentów z terenu Gminy Blizanów w ramach „Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Blizanów”.

Wojewoda Wielkopolski rozstrzygnięciem nadzorczym z dnia 3 października 2017 r. (doręczonym 4 października 2017 r.) stwierdził nieważność uchwały nr XXXIII/257/2017 Rady Gminy Blizanów w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Blizanów - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Na podstawie art. 90t ust 1 ustawy dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm. zwanej dalej „ustawą”) jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy:

- 1) wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- 2) wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży.

Zgodnie z ust. 4 tego przepisu w przypadku przyjęcia regionalnego lub lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży wskazanego w ust. 1, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze. Ustawodawca w pierwszej kolejności zobowiązał jednostki samorządu terytorialnego do przyjęcia programu będącego aktem o charakterze wewnętrznym, wyznaczającym kierunki działania w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. Następnie w oparciu o dany program organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego powinien określić szczegółowe warunki, zakres oraz tryb wyrównywania szans edukacyjnych uczniów. Z uwagi na okoliczność, iż uchwała w przedmiocie przyjęcia Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z terenu Gminy Blizanów została wyeliminowana z obrotu prawnego na skutek wydania rozstrzygnięcia nadzorczego odpadła podstawa prawna do podjęcia drugiej uchwały w przedmiocie zasad udzielania stypendiów i nagród dla uczniów. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uprawniony jest bowiem do uchwalenia zasad i warunków przyznawania stypendiów dla uczniów dopiero po uprzednim utworzeniu programu lokalnego. W przepisie art. 90t ust. 4 omawianej ustawy, ustawodawca wskazał bowiem jednoznacznie, iż szczegółowe warunki udzielania pomocy stypendialnej organ stanowiący określić może w przypadku przyjęcia programu, o którym mowa w ust. 1.

Niezależnie od powyższego uchybienia organ nadzoru stwierdza, że także poszczególne przepisy uchwały zawierają rozwiązania niezgodne z prawem.

Na wstępie należy wskazać, iż przedmiotowa uchwała dotyczy wyłącznie zasad udzielania stypendiów i nagród. Tymczasem zgodnie z treścią art. 90t ust. 4 cyt. ustawy organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego winien określić szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze. Tym samym należy wskazać, iż Rada Gminy Blizanów podejmując przedmiotową uchwałę bezpodstawnie ograniczyła zakres spraw winnych podlegać uregulowaniu na mocy tego typu uchwały. Skoro ustawodawca w konstrukcji tego przepisu użył zwrotu „organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa” to należy uznać, iż materia wymieniona do uregulowania ma charakter obligatoryjny. Zadaniem zaś gminy jest stworzenie systemu pomocy dzieciom i młodzieży, w których skład wchodzi m.in. stypendia i nagrody. Rada powyższym wymaganiom w przedmiotowej uchwale nie sprostała.

Należy również zauważyć, iż unormowanie zawarte w § 2 ust. 2 w zw. z § 1 ust. 1 pkt 5 Regulaminu, stanowiącego załącznik do uchwały nr XXXIII/259/2017, także jest sprzeczne z prawem. Należy bowiem wskazać, iż taki warunek udzielenia wsparcia jak trudna sytuacja materialna nie stanowi przesłanki udzielenia stypendium na podstawie art. 90t ust. 4 ustawy, przepis ten bowiem jednoznacznie stanowi, że stypendium jest formą wsparcia adresowaną do uczniów uzdolnionych. W świetle uregulowań art. 90t ust. 1 pkt 2 w zw. z ust. 4 ustawy o systemie oświaty jedynie kategoria bycia uczniem uzdolnionym posiadającym konkretne osiągnięcia i wyniki w nauce powinna zatem stanowić podstawę do wsparcia jego edukacji. Rada nie może więc wprowadzać żadnych dodatkowych kryteriów, m.in. związanych z sytuacją materialną ucznia (vide wyrok WSA w Poznaniu z dnia 5 maja 2016 r., sygn. akt IV SA/Po 207/16).

W § 1 ust. 1 pkt 1 Regulaminu tj. w swoistym słowniczku Rada podała: „użyte określenia oznaczają: 1) Uczniowie szkół – rozumie się przez to szkoły publiczne i niepubliczne w trybie dziennego nauczania 2) Student – rozumie się przez to studentów studiów licencjackich, zawodowych, magisterskich, studiujących w trybie dziennym”. Abstrahując od wadliwej, nielogicznej konstrukcji tego przepisu, z którego wynika iż pod pojęciem ucznia należy rozumieć szkołę, w ocenie organu nadzoru powyższy przepis rażąco narusza prawo.

Kwestionowana regulacja eliminuje bowiem z grupy osób uprawnionych do otrzymania przedmiotowego świadczenia uczniów szkół prowadzących kształcenie w systemie zaocznym. W związku z tym analizowane postanowienie uchwały należy uznać za naruszające wyrażoną w art. 32 Konstytucji RP zasadę równości wobec prawa. Oznacza ona nakaz równego traktowania

równych i podobnego traktowania podobnych oraz dopuszcza wprowadzenie zróżnicowania, ale tylko, gdy jest ono uzasadnione (por. wyrok TK z dnia 5 listopada 1997 r., TK 22/97). Prawodawca nie może zatem określać kręgu osób uprawnionych w sposób dowolny. Przyznając konkretne uprawnienia bądź przywileje, winien czynić to w stosunku do wszystkich podmiotów charakteryzujących się daną cechą wspólną, albo też zrezygnować z ich stosowania w stosunku do wszystkich podmiotów w ramach danej klasy. Odstępstwa od równego traktowania podmiotów podobnych muszą: po pierwsze, mieć charakter relewantny, a więc pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią danego unormowania oraz służyć realizacji tego celu i treści; po drugie, mieć charakter proporcjonalny, a więc waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych; po trzecie, pozostawać w jakimś związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, w szczególności z zasadami sprawiedliwości społecznej (por. wyrok TK z dnia 12 października 2000 r., TK 1/00, OTK ZU nr 6/2000, poz. 185). Reasumując należy wskazać, iż Rada Gminy może, a nawet powinna różnicować wymagania, uprawniające do otrzymania stypendium, jednakże zakres tych zróżnicowań musi znajdować usprawiedliwienie, zważywszy na cechy prawne relewantne odnoszone do określonej kategorii adresatów, przy czym ową relewantność należy ocenić z punktu widzenia celów regulacji i innych wartości konstytucyjnie chronionych. Zdaniem organu nadzoru w przedmiotowej sprawie nie zachodzą przesłanki uzasadniające różne traktowanie podmiotów posiadających te same cechy wspólne, umożliwiające sklasyfikowanie ich jako jednolitą grupę podmiotów. Zróżnicowanie wynikające jedynie z faktu uczęszczania do szkoły prowadzonej w trybie dziennym nie powinno oddziaływać na uprawnienia ucznia.

Na marginesie należy również wskazać na brak logiki w konstrukcji § 1 ust. 1 pkt 4 lit. b Regulaminu. Otóż na mocy tego przepisu Rada postanowiła, że pod pojęciem młodzieży wybitnie uzdolnionej należy rozumieć m.in. taką młodzież, która osiąga bardzo dobre wyniki w nauce tj. w przypadku studentów bądź osiągających średnią ocen co najmniej 4,70 przy 6 stopniowej skali ocen bądź średnią 4,50 przy 4 stopniowej skali ocen. W jaki sposób można osiągnąć średnią ocen 4,50 przy skali 4-0 stopniowej trudno zrozumieć, należy więc stwierdzić, iż w tym zakresie powyższe unormowanie jest wadliwe.

Biorąc powyższe pod uwagę należało orzec jak w sentencji.

Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Zbigniew Hoffmann